

Juureravi infoleht

Mis on juureravi ehk endodontiline ravi?

Juureravi on hamba sisemuse ravi. Hamba sees paikneb veresoontest, närvikiududest ja sidekoest pehme kude – hambapulp, mis moodustab juurekanalite süsteemi hargnemiste ja ühinemisetega. Pulp vastutab hamba kasvu ja arengu eest. Täiskasvanud hammas saab funktsioneerida ilma pulbita, kui see on pöördumatult kahjustunud.

Miks hammas vajab juureravi?

Juureravi on vajalik, kui hambapulbis tekib põletik, mida võivad põhjustada: kaaries ehk hambauk, hamba traumad, ulatuslik hamba kulumine, mõrad.

Hambapulbi põletik võib kulgeda tugeva valuga või ilma valuta. Põletiku ravimata jätmisel levivad mikroobid lõualuusse, tekib juurealne põletik.

Millised sümptomid viitavad juureravi vajadusele?

Hammas võib valutada, olla võrreldes varasemaga tugevamalt tundlik külmale/kuumale, hell katsumisel või mälumisel, muutnud värvi. Põletiku tunnusteks võivad olla ka hammast ümbritsevate kudede turse, mädavool, suurenenud lümfisõlmed lõualuude piirkonnas.

On võimalik, et ägedad sümptomid puuduvad ja krooniline põletik avastatakse röntgenülesvõttel. Tihti on vajalik enne hamba kroonimist teostada (korduv) juureravi ennetavalt, kuna hilisemal kroonilise põletiku ägenemisel oleks läbi krooni juureravi tegemine keerukam.

Kuidas päästab juureravi hamba?

Arst puhastab ja sulgeb juurekanalite süsteemi. Ravi järgselt vajab hamba krooniosa hermeetilist taastamist täidise või tehiskrooniga, et täita oma funktsiooni. Pool juureravi pikaajalisest edukusest sõltub lekkekindlast restauratsioonist ning enamasti on näidustatud tehiskroon.

Juureravi etapid

Juureravi teostatakse ühe või mitme visiidiga.

- Arst uurib hammast, teeb röntgenpildi, püstitab diagnoosi ja määrab raviplani.
- Hammas tuimestatakse ja isoleeritakse spetsiaalse klambri ja kummiga parema nähtavuse, puhtuse ja patsiendi ohutuse tagamiseks.
- Arst avab hamba pulbiruumi, tuvastab juurekanalid. Töötleb juurekanalid spetsiaalsete instrumentide ja desinfitseerivate lahustega. Keerukama anatoomia või ümberravi puhul võib see etapp võtta aega mitu visiiti. Sel juhul asetatakse juurekanalitesse vahepanusena mikroobide elutegevust pärssiv kaltsiumhüdroksiidi pasta.
- Juurekanalid täidetakse sobiva täidismaterjaliga ja tehakse röntgenpilt juuretäidise hindamiseks.
- Hammas taastatakse juureravi järgselt komposiit täidisega. Vahel võib olla vajalik hamba ülesehituse tugevdamiseks juurekanalisse klaasfiibrist või metallist posti asetamine.
- Ravi edukust hinnatakse 6 kuu pärast läbivaatuse, röntgenpildi ja patsiendilt saadud info põhjal.
- Eduka ravi järel taastab arst hamba tugevuse, kuju, värvi ja funktsiooni tehiskrooniga.

Millega arvestada juureravi ajal?

Kui hambal on juureravi pooleli või hammas pole veel lõplikult taastatud, tuleb vältida ravitava hambaga mälumist, et vähendada hamba murdumise riski. Samuti on oluline hoolitseda oma suuhügieeni eest. Sageli alustatakse juureravi selleks, et leevendada hambavalu. Juureravi protseduuride ajal kasutatakse kohalikku tuimestust ning enamasti patsient valu ei tunne. Mõnikord ei õnnestu erinevatel põhjustel täielikku tuimestust saavutada.

Juureravi visiitide vahel ja pärast juureravi lõpetamist võib hammas olla tundlik või valutada. Valu leevendavad näiteks:

- 500-1000 mg paratsetamooli 4-6 tunni järel või
- 400-600 mg ibuprofeeni 6-8 tunni järel.

Iga ravimi doosid ja vastunäidustused lugege ravimi infolehel. Võtke ühendust oma hambaarstiga, kui esineb väga tugev valu, mis ei leevendu valuvaigistitega, tekib hammast ümbritsevate kudede suur turse, keha temperatuuri tõus üle 38 kraadi.

Kui kallid on juureravi?

Ravi maksumus sõltub mitmest tegurist, millest põhilised on ajamahukus ja komplitseeritus. Ühejuurelise hamba esmane juureravi on soodsaim. Kallim on mitme juurega hamba ümberravi, kui esineb komplikatsioon. Hamba juureravi ja kroonimine on soodsam kui hamba eemaldamine ning asendamine implantaadi või sildproteesiga. Arst annab patsiendile infot konkreetse hamba ravi maksumuse kohta. Üldiselt jääb see 300-900€ piiridesse.

Kas kõikidel hammastel on võimalik teostada juureravi?

Juureravi on enamasti edukas, kuid meditsiinis ei saa anda garantiid. Esmase ja korduva juureravi edukus kokku on üle 90%. Kirurgilise juureraviga saab „päästa“ veel 90% ebaõnnestumistest. Arst informeerib patsienti konkreetse hamba prognoosi, ravi võimaluste ja riskide osas. Juureravida pole võimalik:

- Kui juurekanaleid ei saa avada, puhastada,
- hambal pole piisavalt luulist kinnitust ja on liikuv,
- krooniosa ei ole restaureeritav,
- hambas on juuremõra,
- infektsioon püsib.

Tehnika ja teadmiste arenedes saab tänapäeval ravida hambaid, mis varasemalt oleks eemaldatud. Hambaravi mikroskoopi kasutades on arstil võimalik näha ja ravida rohkem: tihti õnnestub eemaldada murdunud instrumendid, sulgeda perforatsioonid, leida ning puhastada skleroseerunud (lisa)kanalid.

Miks vajab mõni hammas juureravi ümberravi?

Korduvat juureravi ehk ümberravi on enamasti vaja, kui:

- esmasel ravil on jäänud puhastamata kitsad või kõverad juurekanalid;
- hambal on ebatavaline kanalite anatoomia, mida ei õnnestunud esmase raviga näha/puhastada;
- hamba taastamine juureravi järel täidise või krooniga on viibinud, kuid nüüd on see plaanis;
- täidis/kroon on murdunud, eemaldunud, lekib või on hambasse tekkinud uus auk, mille tõttu on suuõõne mikroobid jõudnud uuesti hamba kanaliruumi ja põhjustanud juurealuse põletiku.

Millised tüsistusi võib juureravis tekkida?

Juurekanalite suudmete otsimisel võib tekkida hambaõõne põhja perforatsioon. Samuti on võimalik perforerida juurekanali sein ning tahtmatult tekitada aste või ummistus kitsastes, kõverates juurekanalites. Lisaks võib juurekanali puhastamise instrument murduda ning blokeerida juurekanali. Harva võivad medikamendid või juuretäidise materjalid sattuda üle juuretipu lõualuusse või põskkoopasse. Juureraviga võib kaasneda juuretipu piirkonna kroonilise põletiku ägenemine, mis väljendub valu ja tursena. Sellisel juhul võib olla vajalik antibiootikumikuur. Juureravi visiitide vahepeal võib hammas murduda.

Millised on juureravi alternatiivid?

Kui tavapäraselt juureravi ei saa või pole otstarbekas teostada, võib „päästa“ hamba kirurgilise juureravi ehk juuretipu operatsiooniga. Sel juhul tehakse igemele lõige, eemaldatakse põletikulised koed juuretipu ümbert, kanal(id) täidetakse juuretipu poolt.

Põletiku ja valu korral, kui hammas ei ole ravitav või patsient seda ei soovi, on näidustatud hamba eemaldamine. Puuduva hamba saab taastada implantaadi, sildproteesi või suust eemaldatava proteesiga. See on vajalik mälumisfunktsiooni taastamiseks ning tühja koha kõrval või vastas paiknevate hammaste asendi muutumise vältimiseks. Hamba eemaldamine ja asendamine võib osutuda kallimaks ja ajakulukamaks kui juureravi koos hamba kroonimisega.